

Nr 304.

Godkänd av Första kammaren den 2 juni 1925.

Godkänd av Andra kammaren den 2 juni 1925.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i vissa delar av ecklesiastik boställsordning m. m.

(Första lagutskottets utlåtande nr 35.)

Till Konungen.

Genom en den 17 april 1925 dagtecknad proposition, nr 222, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagda utdrag av i statsrådet och lagrådet förda protokoll,

dels föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogade förslag till

- 1) lag om ändring i vissa delar av ecklesiastik boställsordning den 9 december 1910 (nr 141 s. 42),
- 2) lag om resanslag åt vissa präster i nyreglerade pastorat,
- 3) lag om ändrad lydelse av 6 § lagen om kyrkofond den 9 december 1910 (nr 141 s. 37), och
- 4) lag om förskott ur kyrkofonden till bekostande av viss nybyggnad å ecklesiastika löneboställen,

dels ock hemställt, att riksdagen, därest de under 1), 3) och 4) omförmälda lagarna bleve av riksdagen antagna, ville bemyndiga Kungl. Maj:t att bestämma dagen för deras ikraftträdande.

De av Kungl. Maj:t framlagda lagförslagen hava av riksdagen godkänts med allenast vissa modifikationer i avseende å den föreslagna boställsnämnden. Rörande dessa modifikationer, vilka synts riksdagen påkallade på grund av kostnadsskäl, får riksdagen anföra följande:

För boställsnämndens ordförande, vilken torde böra utses av länsstyrelsen, torde tjänstgöringsområdet böra något begränsas. Det synes i regel kunna sammanfalla med tingslaget. Lämpligen bör den av domkapitlet utsedda bisittaren få sig samma tjänstgöringsområde anvisat. Den tredje ledamoten åter torde, jämväl för tillgodoseende av behovet av ortskännedom, kunna vara en närboende person. Det synes lämpligen kunna ordnas så, att varje pastorat utser en person till tjänstgöring i boställsnämnden, därvid i varje särskilt fall inkallas den närmast boende, som ej tillhör det av förrättningen berörda pastoratet. I övrigt torde få hänvisas till 32 och 33 §§ i lagen om ändring i vissa delar av ecklesiastik boställsordning den 9 december 1910 i paragrafernas nedan angivna lydelse.

Något fast arvode till nämndsordföranden synes ej vara påkallat, vadan riksdagen icke kunnat biträda Kungl. Maj:ts förslag till lag om ändrad lydelse av 6 § lagen om kyrkofond den 9 december 1910, i vad nämnda lagförslag innebär, att av kyrkofonden skall utgöras arvode åt ordförande i boställsnämnd (6 § 10 mom.).

Under åberopande i övriga delar av vad som anförts i första lagutskottets utlåtande nr 35, vilket av riksdagen godkänts förutom i vad detsamma avser frågan om boställsnämnd och därmed sammanhängande spörsmål, får riksdagen alltså anmäla, att Kungl. Maj:ts ifrågavarande lagförslag icke kunnat av riksdagen i oförändrat skick godkännas, men att riksdagen för sin del antagit följande förslag till

**1) Lag om ändring i vissa delar av ecklesiastik boställsordning
den 9 december 1910 (nr 141 s. 42).¹**

Härigenom förordnas, att ecklesiastik boställsordning den 9 december 1910 skall i nedan angivna delar erhålla följande ändrade lydelse:

9 §.

Där vid syn eller ekonomisk besiktning föreskrift meddelas om storleken, inredningen och övriga beskaffenheten av laga hus å prästgård, iakttages, å ena sidan, att byggnadens varaktighet och boställshavarens skäligen behov tillgodoses samt, å andra sidan, att de med byggnadsskyldighetens fullgörande förenade kostnader ej varda mer än nödigt betungande.

¹ Senaste lydelsen: 67 § tillagd på grund av lag den 4 april 1916 (nr 79).

III KAP.

Om löneboställen.

19 §.

1. Löneboställen skola upplåtas på arrende i enlighet med föreskrifter, som meddelas i en av Konungen utfärdad ecklesiastik arrendeförordning.

2. I fråga om arrende, som nu sagts, skall vad här nedan i denna boställsordning stadgas lända till efterrättelse. I de delar, varom boställsordningen ej innehåller bestämmelser, tillämpas allmän lag och den ecklesiastika arrendeförordningen.

20 §.

Löneboställe skall, där det ej på grund av svag beskaffenhet eller av annat skäl anses kunna med större fördel utarrenderas obebyggt, vara försedd med de byggnader, som i den ordning, varom närmare stadgas i den ecklesiastika arrendeförordningen, efter behörigt förslag bestämmas av den utarrenderande myndigheten.

21 §.

Å löneboställe skola de byggnader, som omförmålas i 20 §, nybyggas och underhållas av arrendatorn. Sådana byggnader kallas i denna boställsordning arrendatorns skyldighetshus.

22 §.

Arrendatorns skyldighetshus skola uppföras efter ortens sed och av ändamålsenliga byggnadsämnen till den storlek och av den beskaffenhet, behovet i varje särskilt fall fordrar.

23 §.

Då föreskrift meddelas om vilka skyldighetshus skola finnas å löneboställe samt om storleken, inredningen och övriga beskaffenheten av sådant hus, skall iakttagas, att löneboställets bebyggande sker på ett i förhållande till boställets storlek och avkastningsförmåga och med hänsyn till angelägenheten att för bostället erhålla skäligt arrende så ekonomiskt sätt, som omständigheterna medgiva.

24 §.

Uppkommande brister å arrendatorns skyldighetshus skola avhjälpas och nybyggnad av dessa hus verkställas i den mån sådant föreskrives eller eljest bliver nödigt.

25 §.

1. I fråga om rätt för tjänstinnehavare och arrendator samt pastorat eller församling att erhålla virke från löneboställes skog lände till efterrättelse vad särskilt är stadgat.

2. Andra å löneboställe tillgängliga byggnadsämnen än virke må, där sådant kan ske utan men för bostället eller förnärmande av arrendators rätt, användas till nybyggnad, förbättring eller underhåll av prästgård och kyrka.

26 §.

1. Nybyggnadsskyldigheten vid löneboställe skall uppskattas till visst årsbelopp i penningar och i arrendekontraktet angivas. Angående årsbeloppets beräkning och huru detsamma skall av arrendatorn genom nybyggnad eller inbetalning i penningar utgöras samt om arrendatorns rätt att för nybyggnadskostnads bestridande uppbära årsbelopp, som må finnas uppsamlade, därom stadgas i den ecklesiastiska arrendeförordningen.

2. Där arrendator verkställt nybyggnad, som godkänts som skyldighetshus, och den i behörig ordning beräknade kostnaden för denna nybyggnad överstiger vad på hans arrendetid belöper efter den i 1 mom. omnämnda årsberäkning jämte årsbelopp, som må finnas från föregående arrendetid uppsamlade, njute han gottgörelse för överskjutande beloppet antingen, på sätt i den ecklesiastiska arrendeförordningen närmare stadgas, genom nedsättning i arrendet för vissa år eller ock, vid boställets avträdande, av den nya arrendatorn; skolande härvid iakttagas, att nedsättning i arrendet må beviljas allenast i avseende å ökning i byggnadsskyldighet, som uppstått till följd av omständigheter, som inträffat under arrendetiden.

Vad ny arrendator sålunda fått utgiva skall anses som av honom förskjuten nybyggnadskostnad.

27 §.

Har behov av nybyggnad uppstått till följd av arrendatorns vauvård, svare själv för kostnaden.

28 §.

Skyldighetshuset vare arrendatorn pliktig att brandförsäkra, då arrendet för bostället uppbäres av vederbörande kyrkoråd, för kyrkorådets räkning, men eljest för domkapitlets räkning till husens fulla, i behörig ordning uppskattade värde; och skall sådan försäkring av honom behörigen vidmakthållas. Arrendator, som försummat sin skyldighet att taga eller vidmakthålla brandförsäkring, svare själv för brandskada.

29 §.

1. Alla andra byggnader å löneboställe än arrendatorns skyldighetshus äro överloppshus, vilka tillträdaren äger att från avträdaren lösa till det värde, som,

i brist av åsamjande, bestämmes vid av- och tillträdessynen. Har tillträdaren vid synen tillkännagivit sin avsikt att ej lösa överloppshus, eller underlåter han att inom en månad efter synen förklara sig villig därtill, må avträdaren bortföra huset inom tid, som vid synen föreskrives, eller, där sådan föreskrift icke lämnats, inom ett år från avträdandet av arrendet; åliggande det avträdaren, om han bortför huset, att vidtaga de åtgärder, som kunna erfordras för återställande av jord eller byggnad i samma skick, vari den befanns före överloppshusets uppförande; och böra vid synen meddelas härutinnan erforderliga bestämmelser.

2. Har ej avträdaren inom den bestämda tiden bortfört överloppshus, som han enligt 1 mom. är berättigad borttaga, tillfalle huset tillträdaren med den rätt, med vilken avträdaren innehaft detsamma.

IV KAP.

Om tillsyn å boställen samt om ekonomiska besiktningar och syner.

Allmän bestämmelse.

30 §.

1. Domkapitlet bör tillse, att inom stiftet belägna boställen varda till hus och ägor behörigen vidmakthållna. Anser domkapitlet boställes rätt vara genom något av domstol eller annan myndighet meddelat beslut förnärmad, eller att vid sådant beslut icke iakttagits vad i 9 och 23 §§ föreskrives, skall domkapitlet i behörig ordning överklaga beslutet.

2. Över fullgörandet av arrendator åliggande brandförsäkringsplikt hålle domkapitlet noggrann tillsyn.

Ekonomisk besiktning.

31 §.

För tillsyn å samtliga boställens hävd till hus och jord skola hållas ekonomiska besiktningar, å prästgårdar inom utgången av tionde året och å löneboställen, där ej Konungen för visst boställe eller viss grupp av boställen annorlunda bestämmer, inom utgången av femte året efter det, då syn å hävden eller ekonomisk besiktning näst förut å bostället förrättats; ägande domkapitlet att i händelse av särskilt behov även å annan tid förordna om ekonomisk besiktning å visst boställe.

32 §.

1. Ekonomisk besiktning förrättas, efter förordnande av domkapitlet, av en boställsnämnd, bestående av tre i orten boende, i lantbruks- och därmed sammanhängande affärsförhållanden kunniga män.

Boställsnämnd skall finnas, en för varje tingslag på landet jämte de städer,

som ligga däriinom eller som enligt Konungens förordnande skola därmed förenas till ett tjänstgöringsområde, samt en för Stockholms stad.

Av boställsnämndens ledamöter skola två jämte lika antal ersättare utses för tre år åt gången, den ena, tillika ordförande, av länsstyrelsen samt den andra av domkapitlet. Som tredje ledamot i boställsnämnden inträder en av dem, som, till ett antal av en för varje till tjänstgöringsområdet hänfört pastorat, skola pastoratsvis, likaledes för tre år, utses för tjänstgöring i boställsnämnden, därvid vad om valbarhet till nämndeman finnes stadgat skall äga motsvarande tillämpning; skolande i varje särskilt fall bland de sålunda valda inkallas den närmast boende, som ej tillhör det av förrättningen berörda pastoratet.

Konungen äger, där särskilda skäl sådant föranleda, rörande nämndens tjänstgöringsområde och sättet huru ledamöterna skola utses förordna annorlunda än nu sagts.

Stanna nämndens ledamöter i olika meningar, gälle vad de flesta säga. Har var sin särskilda mening, gälle ordförandens.

2. Ekonomisk besiktning å löneboställe må ock kunna förrättas av ordföranden ensam, därest domkapitlet med hänsyn till boställets ringhet eller andra omständigheter prövar sådant lämpligen kunna äga rum och arrendatorn därtill lämnar medgivande. Vid sådan besiktning må dock ej handläggas frågor om utdömande eller insyning av skyldighetshus.

33 §.

1. Såsom jäv mot ledamot av boställsnämnd gälle: om han är med boställshavare eller annan part i den skyldskap eller det svägerlag, som i 13 kap. 1 § rättegångsbalken om jäv mot domare sägs; eller om ledamot är boställshavares eller annan parts vederdeloman eller uppenbare ovän; eller om ledamot eller den, som står till honom i sådan skyldskap eller svägerlag, som nämnt är, äger i målet del eller eljest kan av förrättningen vänta synnerlig nytta eller skada, därvid dock den omständighet, att ledamot eller hans bemålde skyldeman, såsom medlem av församlingen, är pliktig deltaga i kostnad för nybyggnad och underhåll å boställe, ej må såsom jäv räknas. Har ledamot av boställsnämnd, som innehar allmän tjänst, å tjänstens vägnar rättegång med boställshavare eller arrendator av boställe, eller söker någon sak med ledamot eller tillfogar honom något med ord eller gärning i uppsåt att honom därmed jävig göra, det må ej heller för jäv räknas.

2. Vet nämndens ordförande, att sådant jäv mot honom är, eller är han av laga förfall hindrad att deltaga i nämnden, inkalle han i sitt ställe den för honom utsedda ersättaren. Förekommer dylikt jäv mot eller förfall för någon av nämndens övriga ledamöter, göre denne omedelbart anmälan därom hos ordföranden, vilken ombesörjer inkallandet av ersättare.

3. Därest i det fall, att ordföranden eller av domkapitel utsedd ledamott på grund av laga förfall eller jäv är hindrad att deltaga i nämnden, sådan

hinder möter jämväl för ersättaren, åligger det ordföranden att om förhållandet göra anmälan hos länsstyrelsen, som har att för ifrågavarande tillfälle förordna ordförande eller ledamot av nämnden.

34 §.

Nämndens ordförande utsatte tid för de ekonomiska besiktningar, om vilka domkapitlet på sätt i 32 § sägs förordnat, med iakttagande, att de hållas å tjänlig årstid och att, där så kan ske, besiktningar i samma ort förrättas omedelbart efter varandra.

35 §.

1. Minst en månad före besiktningen skall ordföranden om tiden därför underrätta domkapitlet, vilket, där sådant prövas nödigt, förordnar sakkunnig person att å domkapitlets vägnar närvara vid besiktningen. Inom lika tid åligger det ordföranden att, när församlings rätt ifrågakommer, hos kyrkostämmans ordförande påkalla kyrkostämman för utseende av ombud för församlingen att vid besiktningen bevaka dess rätt. Om mottagandet av underrättelse, varom nu är sagt, skall bevis genast av vederbörande tillställas ordföranden. Övriga parter skola minst fjorton dagar före besiktningen av ordföranden kallas till densamma.

2. När ordföranden bevisligen iakttagit vad enligt 1 mom. åligger honom, må parts eller ombuds uteblivande ej utgöra hinder för besiktningens företagande.

36 §.

Aumäles vid förrättningen jäv mot ordföranden, och finner nämnden det vara lagligen grundat, inställes förrättningen och förfares för inkallande av annan ordförande så som i 33 § sägs. Förekommer mot annan ledamot jäv, som av nämnden godkännes, ombesörje ordföranden inkallande av ersättare för honom. Ogillas jävet, skall förrättningen fortgå; vederbörande obetaget att i sammanhang med huvudsaken klaga över beslut, varigenom jävsanmärkning ogillats.

37 §.

1. Vid ekonomisk besiktning har nämnden att iakttaga vad här nedan sägs:

a) Tillses, huruvida instrument över förut å bostället hållna ekonomiska besiktningar och syner samt andra bostället rörande handlingar fortfarande finnas i behåll, ävensom huruvida arrendatorns skyldighetshus äro behörigen brandförsäkrade och försedda med nödig brandredskap, varjämte redovisning avfordras ej mindre arrendatorn för husröte- eller brandskadeersättning eller andra medel, vilka böra för boställets räkning redovisas, än även församlingens ombud för årsbelopp, som enligt meddelade föreskrifter skolat inbetalas till kyrkorådet.

b) Efterses och antecknas i vad mån förut föreskrivna nybyggnader, förbättringar och andra åtgärder blivit verkställda.

c) Är efter senaste ekonomiska besiktning eller syn hus, som skall finnas vid bostället, nybyggt, tillses, huruvida det är i överensstämmelse med givna föreskrifter samt i övrigt ändamålsenligt och med omsorg uppfört. Nämnden meddelar därefter beslut, huruvida huset må, i befintligt skick eller sedan därå anmärkta felaktigheter och brister blivit avhulpna, insynas, eller om det icke kan godkännas, i vilket senare fall tillika lämnas föreskrift angående därav påkallade åtgärder.

d) Boställets hus i övrigt besiktigas, varvid, när fråga uppstår om nybyggnad eller underhåll av hus å prästgård eller om nybyggnad å löneboställe, efter noggrann prövning meddelas yttrande, huruvida anmärkta bristfälligheter kunna anses hava uppkommit genom boställshavarens eller, å löneboställe, arrendatorns vanvård, varjämte prövas, huruvida bristfälligheterna lämpligen kunna genom endast bättrande avhjälpas eller nybyggnad skall anses nödig, dock att, där bristfälligheterna å sätesbyggning å prästgård finnas sådana, att de ej kunna genom endast bättrande avhjälpas, frågan om nybyggnad skall jämlikt 11 § hänvisas till handläggning vid laga syn.

e) Föreskrives enligt stycket d), med den inskränkning där sägs, byggande av nytt hus å prästgård, utser nämnden därtill plats, vilken, såvida utan skada för bostället eller oskälig tillökning i byggnadskostnaden kan ske, lämpas efter boställshavarens önskan. Vidare bestämmer nämnden storleken, inredningen och övriga beskaffenheter av det nya huset samt uppgör kostnadsförslag, därvid för virke eller andra byggnadsämnen, som, efter vad i 25 § sägs, erhållas från boställe, icke må beräknas annat värde än som prövas motsvara erforderlig arbets- och forslingskostnad jämte andra utgifter för byggnadsämnenas beredning.

f) Varder enligt stycket d) hus å löneboställe utsynat, meddelas tillika åläggande för arrendatorn att, i enlighet med den föreskrift, som må komma att meddelas av den utarrenderande myndigheten, i det utsynades ställe uppföra nytt hus.

g) Nödiga förbättringar å hus, som anses böra bibehållas, föreskrivas, med utsättande av därför erforderlig kostnad.

h) Boställets ägor besiktigas. De brister, som förefinnas å prästgård i avseende å vården av prästgårdsområdet med tillhörande trädgård samt å löneboställe i avseende på åkerns hävdande, övriga ägors skötsel och vård, hägnaders och dikens anbringande och underhåll samt torvmosses begagnande, allt efter vad för varje fall är stadgat, antecknas, de åtgärder och förbättringar, som i följd därav erfordras, föreskrivas och kostnaden för desamma utsättes. Finnes å löneboställe antaget brukningssätt uppenbart leda till skada för bostället, föreskrives nödig rättelse.

i) Tid utsättes, inom vilken föreskriven nybyggnad, förbättring eller annan åtgärd bör genom vederbörande vara verkställd.

j) I övrigt anställs undersökning och meddelas föreskrift i alla de frågor, som enligt denna boställsordning eller annan författning skola vid ekonomisk besiktning handläggas.

k) Vid förrättningens avslutande tillkännagives och i instrumentet antecknas, att den med förrättningen missnöjde äger att, vid förlust av rätt till vidare talan, inom trettio dagar efter förrättningens avslutande anmäla sig å landet hos domaren och i stad hos rådstuvurättens ordförande med begäran om laga syn.

2. I fall, som avses i 1 mom. f), skall nämnden efter undersökning upprätta ej mindre förslag rörande platsen för det nya huset samt rörande storleken, inredningen och övriga beskaffenheten därav än även, med iakttagande av vad i 1 mom. e) sägs, kostnadsförslag.

Dessa förslag skall ordföranden omedelbart efter förrättningens avslutande insända till den utarrenderande myndigheten med anmälan av frågan om närmare föreskrifter rörande det nya husets uppförande.

Ordföranden åligger ock att ofördröjligen meddela kontraktsprosten skriftlig underrättelse om tiden, inom vilken vid förrättningen föreskrivna arbeten skola vara verkställda.

Av- och tillträdessyn.

38 §.

Av- och tillträdessyn å prästgård förrättas å tjänlig årstid, på landet av domare jämte minst två, högst fyra nämndemän, allt efter som domaren prövar nödigt, samt i stad av rådstuvurätt; ägande å landet domaren och i stad rådstuvurätten att till rättens biträde vid synen, där så finnes behöfligt, tillkalla byggnadskunnig person.

39 §.

1. Av- och tillträdessyn å prästgård hålles, på begäran av domkapitlet, vid ombyte av boställshavare, därest boställshavare eller vederbörande byggnadsskyldig senast en månad efter avträdesdagen hos domkapitlet äskar sådan syn eller domkapitlet eljest finner syn böra hållas. Mottager boställshavare prästgård utan av- och tillträdessyn, svare sedan för allt vad företräderen under dennes besittningstid i avseende å boställets värd ålegat.

2. Av- och tillträdessyn å prästgård, då sådan syn ifrågakommer, skall, sedan avträde ägt rum, hållas inom sex månader därefter.

40 §.

Av- och tillträdessyn å prästgård begäres å landet hos domaren samt i stad hos rådstuvurättens ordförande; och skola därvid insändas instrument

över senaste av- och tillträdessyn och därefter hållna laga syner ävensom senaste ekonomiska besiktning, om sådan hållits senare än av- och tillträdessyn.

41 §.

1. Då av- och tillträdessyn å prästgård är begärd, skall domaren eller rätten utsätta tid för densamma och därom minst en månad förut underätta domkapitlet, vilket förordnar vederbörande kontraktsprost eller, vid förfall för denne, annat ombud att å dess vägnar vid synen bevaka boställets rätt och bästa. Inom lika tid åligger domaren eller rätten att hos kyrkostämmans ordförande påkalla kyrkostämma för utväljande av ombud till bevakande av församlingens talan. Om mottagandet av underrättelse, varom nu är sagt, skall bevis genast av vederbörande översändas till domaren eller rätten. Domaren eller rätten föranstalte ock, att övriga parter varda minst fjorton dagar, om de bo inom pastoratet, eljest en månad före synen till densamma kallade; skolande domaren till synen kalla nämnd.

2. Skall vid avträddandet boställe övertagas av domkapitlet för allmän kassas räkning, och är den löntagare utnämnd, som efter domkapitlet kommer att tillträda bostället, då skall jämväl sådan löntagare genom domkapitlets försorg kallas till synen och bevis därom insändas till domaren eller rätten.

42 §.

När domaren eller rätten bevisligen iakttagit, vad enligt nästföregående § åligger dem, må parts eller ombuds uteblivande ej utgöra hinder för synens företagande.

43 §.

1. Av- och tillträdessyn å löneboställe hålles, efter förordnande av domkapitlet, av den i 32 § omförmälda nämnd i anledning av ombyte av arrendator. Nämndens ordförande äger att till biträde vid synen, där så finnes behöfligt, tillkalla byggnads- eller eljest sakkunnig person.

2. Sådan syn må ej hållas tidigare än sex månader före fardagen eller senare än sex månader efter samma dag.

44 §.

Då av- och tillträdessyn å löneboställe påkallas, skola till nämndens ordförande insändas instrument över senaste av- och tillträdessyn samt därefter hållna laga syner och ekonomiska besiktningar ävensom gällande arrende-kontrakt.

45 §.

I avseende å av- och tillträdessyn å löneboställe skola i tillämpliga delar gälla de i 32 § 1 mom. andra stycket samt 33—36 §§ för ekonomisk besiktning givna bestämmelser.

46 §.

Vad i 37 § stadgas för ekonomisk besiktning gälle i tillämpliga delar för av- och tillträdessyn å såväl prästgård som löneboställe. Därjämte skall iakttagas, vid av- och tillträdessyn å prästgård: att, där synerätten finner sätesbyggning böra nybyggas, härutinnan erforderliga bestämmelser meddelas; samt vid av- och tillträdessyn å löneboställe: att bestämmelse meddelas angående beloppet av den gottgörelse för verkställd nybyggnad, avträdande arrendator jämligt 26 § må vara berättigad att av ny arrendator uppbara.

47 §.

1. På grund av vad vid av- och tillträdessyn å löneboställe av nämnden blivit bestämt, skall, där så erfordras, mellan avträdare och tillträdare upprättas och i nämndens utslag införas likvid, fullständigt upptagande å ena sidan alla de belopp, vilka påförts avträdaren, och å andra sidan allt vad honom tillgodoförts.

Likviden, som inrättas efter vad behovet i varje fall fordrar, skall tydligt utvisa vad avträdaren eller tillträdaren bliver skyldig eller får till godo.

2. Har av- och tillträdessyn å löneboställe hållits före avträdet, må avträdaren vid uppgörelse med tillträdaren tillgodoräkna sig kostnaden för de avträdaren ålagda arbeten, som han före avträdet verkställt.

48 §.

Sedan boställe avträts, må avträdaren ej befatta sig med några arbeten å bostället, utan skall vad då brister av det, varför han enligt föreskrift vid av- och tillträdessyn har att svara, mot rätt till därför upptaget kostnadsbelopp verkställas, å prästgård av pastoratet och å löneboställe av tillträdaren.

49 §.

I det fall, som i 41 § 2 mom. avses, äge den domkapitlet efterträdande löntagaren att vid synen göra de anmärkningar i avseende å befintliga brister, vartill han finner anledning. Rättsförhållandet mellan domkapitlet och honom må vid denna syn komma under bedömande allenast där båda därom åsämjas, och vare efterträdande löntagaren endast i sådant fall behörig att fullfölja talan mot synerättens beslut.

Laga syn.

50 §.

Laga syn hålles, då missnöje mot ekonomisk besiktning å prästgård eller löneboställe eller mot av- och tillträdessyn å löneboställe blivit anmält, ävensom eljest då laga syn av domkapitlet eller byggnadsskyldig begäres.

51 §.

1. Vid laga syn behandlas de ämnen, som blivit enligt denna boställsordning eller annan författning till sådan syn hänskjutna.

2. Är, då missnöje mot ekonomisk besiktning å prästgård eller löneboställe eller mot av- och tillträdessyn å löneboställe blivit anmält, klagan tillika förd över beslut, varigenom mot ledamot av boställsnämnd gjort jäv ogillats, och finner synerätten jävsanmärkningen vara lagligen grundad, skall ny besiktning verkställas av synerätten, som därvid meddelar de föreskrifter, vilka av omständigheterna finnas påkallade.

52 §.

I fråga om laga syn skola de i 38 samt 40—42 §§ för av- och tillträdessyn å prästgård meddelade föreskrifter i tillämpliga delar lända till efterrättelse.

För ekonomiska besiktningar och syner gemensamma bestämmelser.

53 §.

Där ej inom stadgad tid anmälan om missnöje mot ekonomisk besiktning å prästgård eller löneboställe eller mot av- och tillträdessyn å löneboställe blivit gjord med begäran om laga syn, gånge det vid förrättningen meddelade beslutet i verkställighet såsom laga kraft ägande dom.

54 §.

1. Ledamöter av boställsnämnd och synerätt samt konsistorieombud skola för sitt uppdrag åtnjuta resekostnads- och traktamentsersättning enligt bestämmelserna i gällande resereglemente, därvid ordförande i boställsnämnd skall likställas med domänintendent och annan med nämndeman, där han icke på grund av innehavande befattning är berättigad till högre ersättning.

2. Biträdande sakkunnig erhåller gottgörelse efter bestämmande av boställsnämnd eller synerätt.

55 §.

1. Kostnaden för ekonomisk besiktning skall gäldas för prästgård, där icke på grund av särskilt stadgande för visst fall annorlunda medgives, av pastoratet och för löneboställe av arrendatorn; dock att, där besiktning i följd av någons tredska eller försummelse särskilt påkallats, den tredskande eller försumlige skall vara skyldig att enligt boställsnämndens bestämmande gottgöra pastoratet eller annan vad för sådan besiktning bör utgivas.

2. Kostnaden för av- och tillträdessyn skall gäldas för prästgård av pastoratet, avträdare och tillträdare till en tredjedel var samt för löneboställe av avträdare och tillträdare till hälften vardera.

3. Kostnaden för laga syn skall gäldas för prästgård av pastoratet

och för löneboställe av arrendatorn, eller, där sådan syn hålles på grund av klagan mot av- och tillträdessyn, av avträdare och tillträdare till hälften vardera, dock att, där synerätten finner, att synen blivit utan giltig orsak påkallad eller att, när synen ägt rum efter anmälan om vanvård, anmärkningen varit befogad, den skyldige skall vara pliktig att, i den mån synerätten prövar skäligt, gottgöra pastoratet eller annan vad för sådan laga syn bör utgivas.

4. Till kostnad för av- och tillträdessyn å prästgård samt laga syn å prästgård eller löneboställe räknas jämväl lösen för det exemplar av syneinstrumentet, som i 57 § omförmäles.

56 §.

Vederbörande nybyggnads- och underhållsskyldig skall inom en månad efter förloppet av den tid, då, enligt meddelad föreskrift, anmärkta brister och felaktigheter bort vara avhulplna eller föreskriven nybyggnad verkställd, till kontraktsprosten ingiva anmälan om fullgörandet eller ock, där underhålls- eller nybyggnadsarbetet blivit honom ålagt vid ekonomisk besiktning eller syn, visa att förrättningen överklagats. Sådan anmälan skall vara vitsordad, beträffande pastoratet ålagda arbeten, av boställshavaren och, beträffande andra arbeten, av två av pastoratet för sådant ändamål å kyrkostämman utsedda ombud. Har anmälan ej inom bestämd tid inkommit, men förrättning, varom här är sagt, vunnit laga kraft, anmäl kontraktsposten genast förhållandet hos domkapitlet, som har att ofördröjligen vidtaga åtgärder till bevarande av boställets och efterträdares bästa antingen medelst begäran hos överexekutor, att vad den försumlige eftersatt må genom överexekutors ämbetsåtgärd varda för lega på den försumliges bekostnad verkställt, eller, där fråga är om ekonomisk besiktning, genom beredande av erforderlig säkerhet hos honom för husrötebeloppet. Skulle vad domkapitlet såsom boställshavare blivit ålagt ej fullgöras, äger pastoratet eller efterträdande boställshavare hos överexekutor påkalla verkställighet.

57 §.

Instrument över ekonomiska besiktningar och syner samt andra bostället rörande handlingar skola, jämte förteckning å desamma, av boställshavare eller arrendator väl vårdas och förvaras, vid besiktningar och syner tillhandahållas samt vid avträdandet till efterträdaren överlämnas.

V KAP.

Allmänna bestämmelser och övergångsstadganden.

59 §.

Utän hinder av beslut, som meddelats i fråga om vilka hus skola finnas å

prästgård, må synerätt, på grund av sedermera inträffade förändrade förhållanden, i detta avseende annorlunda förordna.

64 §.

1. När löne reglering — — — — — sådan.
2. Skall prästgård — — — — — anläggas.
Synerätten meddele — — — — — pastoratet.
3. I fråga om boställe — — — — — gällande stadganden.
4. Därest enligt löne reglering — — — — — bestämmelser.

67 §.

Har beträffande stad, som är delad i flera pastorat, Konungen meddelat förordnande, varom i 27 § 1 mom. lagen om reglering av prästerskapets avlöning sägs, skall vad i denna boställsordning stadgas om pastorat i tillämpliga delar gälla om staden i dess helhet eller den del därav, där utgifterna till prästerskapet utgöras samfällt.

I fall, som nu nämnts, skall vad i 35, 41 och 56 §§ denna boställsordning stadgas om kyrkostämman gälla om kyrkofullmäktige, där sådana finnas.

Denna lag träder i kraft å dag, som Konungen äger bestämma, men skall icke verka rubbning i bestämmelserna i dessförrinnan upprättade arrendekontrakt. Där i sådant arrendekontrakt viss fråga hänvisats till beslut av synerätt eller ekonomisk besiktning, skall i stället gälla beslut av den myndighet, som enligt föreskrift i denna lag har att pröva fråga av motsvarande beskaffenhet.

2) Lag om resanslag åt vissa präster i nyreglerade pastorat.

Häri genom förordnas som följer:

1 §.

1. Varje tjänstgörande kyrkoherde och komminister, som avses i lagen om reglering av prästerskapets avlöning den 9 december 1910, skall, i den mån sådant prövas erforderligt, såsom ersättning för skjuts för resor i tjänst-ärenden erhålla ett fast resanslag.

2. Kyrkoherde och komminister, för vilken löne reglering enligt lagen om reglering av prästerskapets avlöning blivit före denna dag fastställd, äger, därest han fått sig tillerkänd skjutsersättning jämlikt 11 § 3 mom. samma lag, med frånträdande av denna skjutsersättning, under tiden för löne regleringens giltighet såsom fast resanslag bekomma ett årligt belopp, motsvarande dubbla beloppet av nämnda skjutsersättning.

För tiden efter det förnyad löne reglering enligt sagda lag bliver gällande bestämmer Konungen vid sådan löne reglerings fastställande, i enlighet med de i pastoratet rådande förhållanden, det fasta resanslaget, som dock icke må överstiga 500 kronor för år.

3. För annan än i 2 mom. omfördäld kyrkoherde och komminister be-

stämnes, med iakttagande av vad i 2 mom. andra stycket stadgas, det fasta resanslaget av Konungen vid lönereglerngens fastställande.

2 §.

Fast resanslag, varom i 1 § förmäles, skall för varje pastorat, så vitt angår dess prästerskap, bestridas medelst församlingsavgifter och, i den mån sådant erfordras, medelst övriga till prästerskapet anslagna avlöningstillgångar på sätt och i den ordning, 11 § 1 mom. samt 19 och 20 §§ lagen om reglering av prästerskapets avlöning stadga. Har för bestridande av avlöning och fast resanslag såsom församlingsavgifter inom pastoratet utdebiterats sammanlagt större belopp, än som motsvarar sex öre för varje helt eller påbörjat tiotal kronor av pastoratets hela inkomstbelopp, beräknat som i 19 § 1 mom. nämnda lag sägs, skall ersättning av kyrkofondens medel beredas pastoratet för det överskjutande beloppet, i den ordning 21 § samma lag stadgar.

3 §.

Kyrkoherde eller komminister, vilkens skäligena utgifter under visst år för skjuts för resor i tjänstären den överstiga det till honom utgående fasta resanslaget, må, enligt bestämmelser, som meddelas av Konungen, kunna som bidrag till dessa utgifters bestridande ur kyrkofonden erhålla ett tillfälligt resanslag.

För nu omförmält ändamål må icke något år användas mer än sammanlagt 200,000 kronor av kyrkofondens medel.

Denna lag skall träda i kraft

beträffande varje i 1 § 2 mom. omförmäld präst, till vilkens förmån förbehåll om tjänstbarhet enligt 13 § förordningen den 15 september 1911 angående utarrendering av prästerskapets lönebeställnen icke finnes gjort: den 1 maj 1927,

beträffande varje i 1 § 2 mom. omförmäld präst, till vilkens förmån förbehåll, som nyss sagts, finnes gjort: den 1 maj näst efter det arrendekontrakt, som innefattar nämnda förbehåll, upphört att gälla, dock tidigast den 1 maj 1927, Konungen obetaget att i avseende å sådan präst förordna, att lagen skall träda i tillämpning den 1 maj näst efter förordnandet, därest pastoratet sådant medgiver och Konungen prövar särskilda skäl därtill föreligga, samt

beträffande varje präst, som avses i 1 § 3 mom.: samtidigt därmed att lönereglern enligt lagen om reglering av prästerskapets avlöning först börjar tillämpas inom pastoratet;

skolande för varje pastorat bestämmelsen i 2 § träda i kraft samtidigt därmed, att lagen erhåller tillämpning å någon av pastoratets präster.

I den mån denna lag träder i kraft beträffande prästerliga tjänstnehavare, upphör 11 § 3 mom. lagen om reglering av prästerskapets avlöning att äga tillämpning.

De ytterligare föreskrifter, som för tillämpning av bestämmelserna i denna lag kunna finnas erforderliga, meddelas av Konungen.

**3) Lag om ändrad lydelse av 6 § lagen om kyrkofond den
9 december 1910 (nr 141 s. 37).¹**

Härmed förordnas, att 6 § lagen om kyrkofond den 9 december 1910 skall i nedan angivna delar erhålla följande ändrade lydelse:

6 §.

Av kyrkofonden skola utgöras:

1. ersättning för församlingsavgifter enligt stadgandena i 21 § lagen om reglering av prästerskapets avlöning samt 2 § lagen om resanslag åt vissa präster i nyreglerade pastorat;

2. — — — — —

7. ålderstillägg, arvoden och kostnadsersättningar, som jämlikt lagen om reglering av prästerskapets avlöning samt lagen om resanslag åt vissa präster i nyreglerade pastorat skola av kyrkofonden gäldas, så ock emeritlöner, vilka i enlighet med lagen om sådana löner blivit präster tilldelade;

8. — — — — —

Denna lag träder i kraft å dag, som Konungen äger bestämma.

**4) Lag om förskott ur kyrkofonden till bekostande av viss nybyggnad
å ecklesiastika löneboställen.**

Härmed förordnas som följer:

1 §.

1. Där arrendator av med jordbruk förenat löneboställe, varå syn enligt 64 § ecklesiastik boställsordning hållits, genom arrendekontrakt, upprättat i enlighet med de förändrade bestämmelser angående utarrendering av prästerskapets löneboställen, som av Konungen utfärdas, får sig ålagt verkställande av nybyggnad, som ansetts nödig för boställets istandsättande med anledning av ecklesiastik boställsordnings trädande i tillämpning beträffande bostället (första bebyggandet), må förskott ur kyrkofonden utbetalas för bestridande av kostnaden för sådan nybyggnads utförande.

2. Som nybyggnadskostnad, varom i 1 mom. stadgas, anses jämväl dels kostnad för lösen av överloppshus, vilka skola bibehållas som arrendatorns skyldighetshus, samt för sådana förbättringsarbeten å befintliga skyldighetshus, som icke kunnat åläggas avträdande byggnads- eller underhållsskyldig, dels ock gottgörelse, som tillträdande arrendator jämlikt 26 § ecklesiastik boställsordning förpliktas utgiva till avträdaren för av denne utlagd kostnad för första bebyggandet.

2 §.

Förskott, som omförmäles i 1 §, jämte ränta därå gottgöres kyrkofonden ur avkomsten från bostället.

¹ Senaste lydelsen: lag den 19 juni 1917 (nr 398) samt beträffande 8 mom.: lag den 16 maj 1924 (nr 196).

3 §.

1. Där, jämlikt föreskrifterna i 62 § ecklesiastik boställsordning eller eljest, löneboställe, för vars första bebyggande förskott utbetalats, eller del av sådant boställe utbytes mot annan fastighet eller försäljes, äger kyrkofonden att av därvid betingad mellangift eller köpeskilling, så långt densamma räcker, återbekomma förskottet, i vad det återstår oguldet, jämte ränta.

2. Varder genom mellangift, som nyss sagts, kyrkofondens fordran ej till fullo gulden, njuter kyrkofonden för sin återstående fordran jämte ränta betalning ur avkomsten av den fastighet, som erhållits i utbyte mot lönebostället.

4 §.

För beredande av tillgång till medel för utlämnande av förskott, som i denna lag avses, må lån upptagas för kyrkofonden.

5 §.

De ytterligare föreskrifter, som erfordras för tillämpningen av denna lag, utfärdas av Konungen.

Denna lag träder i kraft å dag, som Konungen äger bestämma.

Härjämte får riksdagen bemyndiga Kungl. Maj:t att bestämma dagen för ikraftträdandet av de ovan under 1), 3) och 4) intagna lagarna.

Stockholm den 2 juni 1925.

Med undersätlig vördnad.
